

Hugo a Sally se baví o analytických testech věcné správnosti

1. Analytický test založený na trendové analýze

Rozhodl jsem se, že u společnosti Alfa letos mzdy otestuji analyticky. Jedná se o zaběhlou výrobní společnost se 150 zaměstnanci, jejíž produkce je mírně rostoucí. Navíc ji auditujeme už několik let.

To dává smysl. Mzdy jsou často materiální a riziko nesprávnosti u nich bývá nízké. Analytický test je proto v tomto případě vhodnou procedurou.

Nezávislé očekávání si určím na základě loňských ověřených mzdových nákladů upravených o meziroční změnu stavu zaměstnanců a průměrný nárůst mezd z podkladů personálního oddělení společnosti.

Rozumím. Ale pozor na další možné vlivy, třeba na výši pohyblivé složky mzdy, vyplacené odstupné nebo změny ve skladbě zaměstnanců.

Jasně. Zjistím a případně upravím své očekávání. Pokud bude rozdíl mezi mým očekáváním a hodnotou v účetnictví nemateriální, mám hotovo.

Ano, pokud jsi posoudil spolehlivost podkladů z personálního oddělení, jsi hotový. Je to pěkný příklad jednoho typu analytického testu. Vezme se položka z minulého období, upraví se o očekávanou meziroční změnu a máme odhad stejné položky v letošním roce.

Hugo a Sally se baví o analytických testech věcné správnosti

2. Analytický test založený na korelaci

Audituji společnost Beta, která pouze nakupuje a prodává zboží. Prodejní ceny určují procentní přírůžkou k nákupním cenám. Tak bych mohl tržby odhadnout jako náklady navýšené o marži. Co myslíš?

Asi to tak jednoduché nebude. Poskytují nějaké slevy, například množstevní nebo slevy dlouhodobým zákazníkům? Mají nějaké jednorázové slevové akce?

Hmm, to asi mít budou. Na obchodním oddělení zjistím rozsah poskytovaných slev a pokusím se je zohlednit ve svém očekávání.

A nespolehej jen na dotazování! Rozsah poskytnutých slev je třeba také ověřit ve smlouvách a v další dokumentaci. Pokud bude poskytování slev nahodilé, bude obtížné vyčíslit pomocí procentní přírůžky očekávanou hodnotu tržeb.

Chápu. Mohlo by se stát, že mi test vyjde, ale přitom nebudou tržby snižené o všechny související slevy. Pak by ten výsledek mohl být falešně pozitivní.

Ano. Ale pokud opravdu používají standardní marže, tak to je pěkný příklad analytického testu založeného na korelaci dvou souvisejících položek. A nezapomeň také, že tento analytický test nepokryje všechna relevantní tvrzení. Například neodhalí zaúčtování transakce, čili nákladů i výnosů, do nesprávného období.

Vím, na ověření tohoto tvrzení mám již naplánované detailní testy.

Hugo a Sally se baví o analytických testech věcné správnosti

3. Analytický test založený na nefinančních údajích

Ahoj Hugo, už jsi vymyslel, jak budeme testovat tržby společnosti Gama, co vyrábí betonové tvárnice a prodává je pouze ve skupině?

Vzhledem k tomu, že mají standardizovaný sortiment, fixní ceník a neposkytují slevy, tak bych pro ověření správnosti částky a úplnosti zvolil analytickou proceduru. Údaje o počtech vyrobených tvárnic každého druhu navrhuji vynásobit stanovenými prodejními cenami.

To by mohlo fungovat. Ještě bude nutná úprava o změnu stavu zásob, kterou máme doloženou inventurou, a kontrola případných změn ceníku během roku.

Klíčové bude získat informace o objemu produkce a cenách z výrobního a obchodního oddělení, protože jsou nezávislé na finančním oddělení.

Máš pravdu. Bude to pěkný příklad analytického testu založeného na kvantitě násobené jednotkovou cenou.

Hugo a Sally se baví o analytických testech věcné správnosti

4. Výhody a nevýhody analytických testů

Analytické testy mám rád. Není to rutina a při jejich tvorbě se musím zamýšlet nad fungováním společnosti. Častěji se bavím s lidmi z jiných oddělení než jen z účtárny a financí a dozvídám se tak o společnosti celou řadu zajímavých informací důležitých pro audit.

To je pravda. Při analytických testech navíc můžeš otestovat zároveň možné podhodnocení i nadhodnocení. Detailní testy jsou oproti tomu obvykle zaměřeny jen jednosměrně a musí se jich tedy provádět několik.

Já vidím jako hlavní výhodu analytických testů malou časovou náročnost, zejména u položek s dobře předvídatelnou výší.

Ano, analytické testy mají řadu výhod. Ale také mají některé nevýhody. Hlavní problém je, že pokud se v testované položce opravdu nalézá významná nesprávnost, analytický test neukáže, kde přesně leží. Uvidíme pouze velký nevysvětlený rozdíl mezi očekávanou a zaúčtovanou hodnotou.

To je pravda. Pak stejně musím dělat detailní testy.

Ano. A proto není vhodné používat analytické testy věcné správnosti tam, kde očekáváš, že spíše budou materiální chyby. Jinými slovy nebývá vhodný v oblastech, kde je významné riziko.